

Handtekening bewindspersoon

Minister van Veiligheid en Justitie

Rijksoverheid

Aanbiedingsformulier voor MCF

Aanbieding

Van 1 *

Minister van Veiligheid en Justitie

Type voorstel *

Brief aan de Tweede Kamer

Titel en inhoud

Korte titel *

Coördinatie fraudebestrijding

Inhoud en doelstelling van het voorstel *

De Tweede Kamer heeft herhaaldelijk gesproken over een betere coördinatie van de aanpak van fraude en heeft hiertoe concrete voorstellen gedaan, te weten het instellen van een regeringscommissaris voor de aanpak van fraude (Berndsen, D66) en de oprichting van een nationale fraudeautoriteit (Gesthuizen, SP).

Het primaire bezwaar tegen deze voorstellen is dat de gewenste doorzettingsmacht niet verenigbaar is met de systematiek van ministeriële verantwoordelijkheid. Daarnaast is in de praktijk geen behoefte aan een nieuwe partij met een concentratie van verantwoordelijkheden, maar aan een verbetering van het instrumentarium en de randvoorwaarden.

Om wel gehoor te geven aan de noties van de Tweede Kamer en om als kabinet rekenschap te geven van het functioneren van het antifraudebeleid en de coördinatie, wordt voorgesteld om een speciale rapporteur aan te stellen die de opdracht krijgt om te beoordelen hoe de implementatie van de fraudemaatregelen en de coördinatie van de fraudebestrijding vordert en daarover te rapporteren aan zowel kabinet als Kamer. Zie de nadere toelichting in bijgevoegde notitie.

Voorgesteld besluit *

Het voorstel te aanvaarden.

Behandeltraject

Datum aanbieding *

09-sep-2014

Kenmerk *

Hamerstuk *

☐ Ja ☒ Nee

Voorgaande behandeling *

☐ Ja ☒ Nee

Gevolgen en juridisch kader

Gevolgen rijksbegroting *

☐ Ja ☒ Nee

Gevolgen voor regeldruk *

☐ Ja ☒ Nee

Overeenstemming met V&J inzake wetgevingstoets en effectenanalyse *

☐ Ja ☐ Nee, met bijlage ☐ Nee, zonder bijlage ☒ N.v.t.

Aan EU Notificatie voldaan *

☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.

Verplichting int. verdragen en/of Europese regelgeving*

☐ Ja ☒ Nee

Interdepartementale afstemming

Overeenstemming BZK inzake
beoordelingskader financiële/
bestuurlijke consequenties
decentrale overheden en/of Caribisch
Nederland *

☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.

Overeenstemming Aruba, Curaçao en
Sint Maarten *

☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.

Ambtelijk afgestemd *

☒ Ja ☐ Nee ☐ N.v.t. in DG-overleg Rijksbrede aanpak fraude

Overeenstemming bereikt op
ambtelijk niveau *

☒ Ja ☐ Nee ☐ N.v.t.

Overeenstemming bereikt met

☐ AZ ☒ BZK ☐ EZ ☐ I&M ☐ SZW ☐ VWS ☐ W&R
☐ BZ ☐ Def ☐ Fin ☐ OCW ☐ V&J ☐ BH&OS

Omschrijving geschilpunten

Contactpersonen

Naam *

Contactpersoon 1

Contactpersoon 2

Afdeling *

DRC/FO

DRC/GC

Telefoonnummer *

E-mailadres *

@minvenj.nl

@minvenj.nl

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
DRC

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon

--

T 070

--

F 070

--

Ons kenmerk
547902

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 29 augustus 2014
Onderwerp Coördinatie fraudebestrijding

Op 15 mei jl. hebben wij gedebatteerd over de aanpak van fraude in Nederland. Daarbij is onder andere het vraagstuk van de coördinatie van de bestrijding van fraude aan de orde gekomen en zijn vanuit uw Kamer op dat punt ook specifieke voorstellen gedaan. In deze brief licht ik toe waarom het kabinet tot het voornemen is gekomen om een speciale frauderapporteur aan te stellen, die de opdracht krijgt om te rapporteren over de voortgang van de implementatie van de fraudemaatregelen en over de coördinatie van de fraudebestrijding. Tegelijkertijd doe ik mijn toezegging gestand om voor de behandeling van de begroting van Veiligheid en Justitie een reactie te geven op de voorstellen van de leden Gesthuizen en Berndsén, te weten de oprichting van een nationale fraudeautoriteit en de aanstelling van een nationale fraudecommissaris.

Rijksbreed actieplan

Tijdens het debat hebben wij gezamenlijk vastgesteld dat coördinatie van het antifraudebeleid van groot belang is, in de eerste plaats omdat fraude een fenomeen is dat zich in uiteenlopende vormen en op vele terreinen voordoet. Dit vereist samenwerking van diensten op het operationele vlak, maar vraagt ook om afstemming bij het treffen van maatregelen door verschillende bewindslieden. Inherent aan de aard van fraude zijn daarnaast de pogingen van fraudeurs om hun handelen te verhullen en de voortdurende ontwikkeling ten aanzien van de daden en hun methoden. Hierdoor is het niet altijd duidelijk met welke maatregel een fraudevorm het beste kan worden bestreden en welke partij het voortouw zou moeten nemen. Om hier zicht op te krijgen is bijvoorbeeld het uitwisselen en samenbrengen van informatie van groot belang, evenals het vermogen om te leren van ervaringen en geconstateerde knelpunten uit de praktijk.

Het kabinet heeft in juni 2013 besloten tot de oprichting van de ministeriële commissie aanpak fraude, met als doel een verdere versterking van de fraudebestrijding en de coördinatie van deze aanpak. Het is voor het kabinet duidelijk dat het antifraudebeleid alleen effectief kan zijn als de aangescherpte opsporing van fraudeurs samengaat met het wegnemen van kwetsbaarheden in beleid en regelgeving en versterking van het toezicht. De commissie geeft sturing aan het Rijksbrede actieplan zoals ik uw Kamer dat op 20 december heb toegestuurd¹, mede namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de minister van Economische Zaken, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en

¹ Kamerstukken II 2013/14, 17050, nr. 450

Sport, de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de minister voor Wonen en Rijksdienst, de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de staatssecretaris van Financiën. Deze bewindspersonen zijn tevens de vaste deelnemers aan de ministeriële commissie Aanpak Fraude. Zoals alle ministeriële commissies staat ook deze onder voorzitterschap van de minister-president en is er een coördinerend bewindspersoon, in dit geval de minister van Veiligheid en Justitie. Dit brengt onder andere met zich mee dat ik namens mijn collega's rapporteer over de voortgang van het programma en dat de coördinatie van de dagelijkse werkzaamheden in handen is van een voor dit doel ingericht programmateam van het ministerie van Veiligheid en Justitie. De inspanningen zijn momenteel volledig gericht op de uitrol en implementatie van het actieplan dat volgens vier hoofdlijnen moet leiden tot een 'ontkokerde' en integrale manier van werken: fraudebestendige regelgeving, goed functionerende basisregistraties en een verbeterde informatiepositie, de bestrijding van faciliterende fraudefenomenen en een gerichte aanpak van fraudeurs.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
DRC

Datum
29 augustus 2014

Ons kenmerk
547902

Aanstelling speciale frauderapporteur

Zoals ik in het debat op 15 mei jl. heb aangegeven zijn er zeker nog mogelijkheden om met meer effect op te treden als één overheid. Het was juist dit besef dat leidde tot het besluit van het kabinet om de ministeriële commissie op te richten die stuurt op een manier van werken waarbij partijen niet geheel los van elkaar optreden tegen fraude, maar waarin er sprake is van een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden, partijen met elkaar in verbinding staan en afspraken maken over het overbruggen van de soms schurende belangen. Ik ben het dan ook met uw Kamer eens dat een te 'verkokerd' werkende overheid in de weg kan staan van een effectieve aanpak van fraude. Verkokering kan er immers voor zorgen dat zaken niet worden opgespoord of blijven liggen, dat kennis over nieuwe fraudevormen niet wordt gedeeld of dat er bij het maken van nieuw beleid te weinig rekening wordt gehouden met de fraudegevoeligheid ervan.

Ik ben ervan overtuigd dat de recent ingerichte coördinatiestructuur zorgt voor een gezamenlijke aanpak van fraude op zowel het niveau van ministeries als op operationeel vlak. Tegelijkertijd is het duidelijk dat aandacht nodig blijft om zeker te stellen dat de verbeterde samenwerking zich inderdaad dieper wortelt en verankert, ook als straks alle maatregelen uit het actieplan zijn geïmplementeerd. Omdat het kabinet zich daarnaast graag rekenschap geeft over het functioneren van de huidige coördinatie van het antifraudebeleid en over de resultaten van de geïntensiveerde aanpak, neemt het zich voor om een speciale frauderapporteur in te stellen die de opdracht krijgt te beoordelen hoe de implementatie van de fraudemaatregelen en de coördinatie van de fraudebestrijding vordert en daarover te rapporteren aan zowel kabinet als Kamer. Meer concreet gaat het om de volgende taken:

- het onderzoeken van de effecten van genomen beleidsmaatregelen in de aanpak van fraude alsmede de ontwikkelingen in de omvang en kenmerken van fraude;
- het adviseren van de regering over de voorkoming en bestrijding van fraude;
- het rapporteren aan de regering door toezending van zijn rapporten ten aanzien fraude aan de Minister van Veiligheid en Justitie.

Op deze manier is verzekerd dat er met een externe en onafhankelijke blik, en dus los van toekomstige politieke prioriteiten of gevoeligheden, een goed beeld ontstaat van resterende kwetsbaarheden en verbetermaatregelen. Een eerste

rapportage zou in de tweede helft van 2015, twee jaar na instelling van de ministeriele commissie, moeten worden opgeleverd. De aanstelling geldt in eerste instantie voor twee jaar zodat een slotrapportage in 2016 volgt.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
DRC

Geen doorzettingsmacht

De leden Gesthuizen en Berndsen hebben tijdens het debat van 15 mei jl. gerichte voorstellen gedaan ter verbetering van de coördinatie van de fraudebestrijding. Het gaat respectievelijk om de oprichting van een nationale fraudeautoriteit en het aanstellen van een nationale fraudecommissaris². Eerstgenoemde variant is geïnspireerd op de National Fraud Authority zoals die tot voor kort in het Verenigd Koninkrijk bestond, terwijl een nationale fraudecommissaris zou moeten worden aangesteld naar het voorbeeld van de regeringscommissaris voor het deltaprogramma. De voorstellen komen op twee belangrijke onderdelen overeen. In de eerste plaats staat in beide gevallen de coördinerende en aanjagende rol van de nieuwe entiteit centraal, met als belangrijkste doelen de bevordering van de samenwerking, het bewaken van de samenhang in het beleid en de advisering over knel- en verbeterpunten. Een tweede overeenkomst is de wens om een doorzettingsmacht te creëren die zou moeten worden ingezet in situaties waarin het niet duidelijk is welke partij aan zet is, waarin samenwerking niet goed tot stand komt of op momenten waarop de acties van diensten elkaar doorkruisen. In beide gevallen wordt voorzien dat deze doorzettingsmacht niet alleen in concrete zaken zou kunnen worden toegepast, maar ook kan ingrijpen op het beleid zoals dat op de ministeries wordt gemaakt.

Datum
29 augustus 2014

Ons kenmerk
547902

Het kabinet verkiest de geïntensiverde coördinatie door middel van een ministeriële commissie en de inrichting van het stelsel zoals hiervoor beschreven, plus de aanstelling van een frauderapporteur, boven de oprichting van een fraudeautoriteit of de instelling van een nationale fraudecommissaris. In de eerste plaats is de huidige verdeling van verantwoordelijkheden tussen bewindspersonen helder en bestaat er bij hen of de betrokken diensten geen misverstand over de prioriteit die de fraudebestrijding heeft. In de praktijk is ook niet zozeer behoefte aan een concentratie van verantwoordelijkheden bij één partij die als regisseur optreedt, maar aan een verbetering van het instrumentarium en de randvoorwaarden die partijen in staat stellen om op te treden en krachtiger samen te werken. Bovendien acht het kabinet doorzettingsmacht van één partij niet verenigbaar met de ministeriële verantwoordelijkheid die ons bestel kenmerkt. Het wenst daarom niet te tornen aan de systematiek die bewindslieden zonder inmenging van anderen verantwoordelijk maakt voor hun portefeuille. Overigens zien we het concept doorzettingsmacht ook niet bij de Britse National Fraud Authority, de Deltacommissaris en de eerder in debatten aangehaalde Belgische staatssecretaris voor fraudebestrijding. Voor de functies van de National Fraud Authority geldt dat deze sinds eerder dit jaar weer zijn opgenomen in de bestaande structuren. Het bovenstaande maakt dat van een fraudeautoriteit of fraudecommissaris ten opzichte van de huidige situatie geen meerwaarde wordt verwacht in het bevorderen van de samenwerking. Sterker, de introductie van weer een nieuwe entiteit staat een heldere verdeling van verantwoordelijkheden in de weg en leidt tot een stapeling van coördinatietaken die een effectieve samenwerking verstoort.

² Initiatiefnota van het Ild Gesthuizen: 'Naar een Nationale Fraude Autoriteit (NFA)' (Kamerstukken II 2013/14, 33958, nr. 2) en motie Berndsen-Jansen (Kamerstukken II 2013/14, 17050, nr. 468)

Tot slot

Ik informeer uw Kamer conform toezegging voor het einde van dit jaar over de resultaten die in de afgelopen periode zijn geboekt ten aanzien van de implementatie van de aangekondigde antifraudemaatregelen. In die brief zal ik tevens ingaan op de oproep van het lid Van Oosten om te bezien of er een verdere professionalisering of bundeling van de verschillende fraudemeldpunten mogelijk is, een thema waarvoor ook aandacht wordt gevraagd in de initiatiefnota van het lid Gesthuizen over de nationale fraudeautoriteit. Tot slot zal ik in die brief ook toelichten hoe het kabinet omgaat met de motie Berndsen-Jansen³ die verzoekt om jaarlijks een nationale frauderisicoanalyse op te stellen, waarin zowel de aard en omvang als de risico's worden geanalyseerd.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtshandhaving en
Criminaliteitsbestrijding
DRC

Datum
29 augustus 2014

Ons kenmerk
547902

De Minister van Veiligheid en Justitie,

I.W. Opstelten

³ Kamerstukken II 2013/14, 17050, nr. 470

